

Kerkdienst Janskerk 24 september 2017

Thema: Ubuntu - Zorg voor elkaar

Lezing: Lukas 7: 36-50

Voorganger: Jasja Nottelman

Inleiding

Een zondares zalft Jezus' voeten met geurige olie. Jezus kijkt niet naar haar zonden, maar naar de liefde en de zorg die ze betoont. Die laat zich niet uitdrukken in regels of economische berekeningen. Waardoor laten wij ons leiden bij de keuzes die we maken? En hoe waarderen wij zorg voor elkaar?

Overweging

Mensen van God,

Twee weken geleden was er een vergadering van de plenaire raad van de Raad van Kerken in Nederland. Dat is een bijeenkomst, een keer per twee maanden, van de vertegenwoordigers van een groot aantal christelijke kerken en organisaties, waarin allerlei behartenswaardige zaken worden besproken. Ik ben daar bij als vertegenwoordiger van '2 of 3 bijeen', een verzameling oecumenische organisaties waaronder de Vrouwensynode, waar ik voorzitter van ben.

Het is een gezelschap van een groot aantal mannen, meestal in pak of geestelijk tenue en een 3 of viertal vrouwen. Er worden gewichtige notities besproken met grotere of mindere grote invloed op kerk en samenleving. Het zijn vaak interessante onderwerpen die in alle behoedzaamheid worden besproken, want zoveel kerkgenootschappen, zoveel meningen en overtuigingen.

Dus ook deze vergadering zaten we met een pak papier voor ons en werd een ernstig gesprek gevoerd over het thema 'het voltooide leven' en alle mitsen en maren daaromtrent en over de Orthodoxe kerken in Nederland.

Natuurlijk is er altijd een rondvraag aan het einde van zo'n vergadering en toen mijn buurvrouw aan de beurt was (zij is afgevaardigde van de Doopsgezinden) keek ze stralend rond en zei: 'Ik ben afgelopen week lid geworden van de Orde van het Theelepeltje!'

Jullie je misschien wel voorstellen dat ik haar wel kon zoenen! Zo in dat ernstige gezelschap haar vrolijke gezicht met daarbij een prachtige boodschap naar een uitspraak van de auteur Amos Oz.

Ze legde uit wat de achtergrond van de orde is.

Amos Oz heeft in een interview gezegd:

Wanneer je getuige bent van een grote ramp, bijvoorbeeld een uitslaande brand, dan kun je drie dingen doen:

- Rennen voor je leven, zo snel als je kunt, en degenen die niet kunnen rennen aan hun lot overlaten.

of

- Een boze brief schrijven aan de redactie van je krant en eisen dat degenen die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de brandveiligheidseisen uit hun ambt worden gezet of gedegradeerd worden. Je kunt ook oproepen tot demonstreren.

of

- Een emmer water op het vuur gooien. En als je geen emmer hebt, dan een glas water. En als je geen glas hebt neem je een theelepeltje water. Iedereen heeft wel een theelepeltje.

Uiteraard is een theelepeltje heel klein is en het vuur enorm, maar we zijn met miljoenen en ieder van ons heeft wel een theelepeltje.

Het gaat er om mensen te verzamelen die eenzelfde houding hebben: niet weglopen, geen brieven schrijven! Maar daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een effectieve oplossing van problemen.

Dat kleine theelepeltje draag je op je revers, zodat we elkaar herkennen als leden van dezelfde beweging, dezelfde orde, De Orde van het Theelepeltje.

Inmiddels ben ik zelf lid geworden van de orde. Het is een project van het Haags Vredesinitiatief en wordt gelanceerd in deze Vredesweek, om precies te zijn vanmiddag in Den Haag. Je kunt kleine theelepeltjes bestellen en ze uitdelen aan een ander als dank voor de vriendelijkheid en openheid, van zorg die je van de ander hebt ontvangen.

Op verschillende manieren deed me dit denken aan het verhaal dat we gelezen hebben over de vrouw, de mensen die er bij aanwezig zijn en Jezus.

Vooraf wat er gebeurde op de vergadering:

de verrassing en het ontregeling van de aankondiging van deze nieuwe orde. Zo niet passend in het bestaande 'zoals we dit hier doen', van notities en besprekingen, van ernstige zaken en meningen en overtuigingen.

Nee, een theelepeltje: een theelepeltje liefde, zorg, vriendelijkheid. Om niet, gratis, zomaar. Voor jou!

Voor de mensen in het verhaal van vanmorgen is het ook ontregelend. De vrouw die zomaar binnenkomt. Ze ontregelt het gezelschap met in dit geval een overvloed aan tranen en aan olie, dat is wel wat meer dan een theelepeltje. Haar tranen en de dure olie waarmee ze met toewijding de voeten van Jezus zalft.

In het verhaal bespeurden we meer overvloed. Naast de dure olie horen we in de parabel die Jezus vertelt het royale van degene die kwijtscheldt, of het nu 50 of 500 dinar was: alles wordt royaal kwijtgescholden.

En Jezus zelf die alle zonden vergeeft.

Door deze overvloed aan genade, aan zorg, kan iedereen weer op weg, verder gaan in het leven: de vrouw wiens zonden worden vergeven, uit de parabel degene wiens grote schuld is kwijtgescholden en ook Jezus kan op weg om het goede nieuws van het Koninkrijk van God verder te verkondigen.

We hebben geworsteld in de voorbereiding met het verhaal als beeld van zorg voor elkaar. Is er niet sprake van asymmetrie? Er lijkt geen gelijkwaardigheid te zijn: Stelt de vrouw zich niet afhankelijk op? Jezus vergeeft de zonden, de vrouw ontvangt dat.

Al filosoferend kan het helpen om die assymetrie ook daadwerkelijk te benoemen. In die zin, dat het in dit verhaal niet om de persoon van Jezus gaat die zonden vergeeft, maar, zoals Anne-Claire het benoemde, het eerder een ambtelijke handeling is. Jezus spreekt hier niet als de persoon Jezus, maar als ambtsdrager, als degenen die van Godswege spreekt en mag spreken en zo ook gezag heeft.

Als Jezus zo, namens God, spreekt, dan spreekt hij zich dit in het verhaal alleen uit naar deze vrouw, maar het is ook een uitspraak naar de hoorders, naar ons als lezers toe. 'Je zonden zijn je vergeven'.

God is zo royaal, zo genereus. Het gaat God om jou, om je vrij te maken van alles wat je belast, wat je je misschien zelf wel op de hals hebt gehaald. Maar met dit alles mag je er zijn zoals je bent, je bent goed zoals je bent.

Prachtig natuurlijk, maar lang niet altijd zo gemakkelijk om ook daadwerkelijk zo te kunnen voelen; dat je er mag zijn zoals je bent.

Ook in relaties is dat niet zomaar een vanzelfsprekendheid, dat je er op kunt vertrouwen dat je er mag zijn zoals je bent. Niet persé omdat een ander je daaraan doet twijfelen, maar dat je het zelf vaak al moeilijk vindt om dat werkelijk te leven: dat je er mag zijn zoals je bent.

Maar als dat de basis is van je relatie, dan geeft het ruimte. Ruimte voor dingen die er (uiteraard) fout gaan, of niet zo handig zijn. Dat is accepteren dat een ander niet precies de dingen doet zoals jij ze doet. Dat is een ander de dingen gunnen. Royaal te kunnen zijn, rustend op dat stevige fundament.

Jezus probeert Simon de farizeeër duidelijk te maken dat het de Eeuwige gaat om dit royale. Iets dat Simon nog te leren heeft. Hij heeft niets van enige zorg laten zien ten opzichte van Jezus: geen water over zijn voeten, geen begroetingskus, niets dat iets laat zien van enige zorg voor de ander.

Daarin heeft hij nog veel te leren en niet alleen daarin, maar ook in geloof of, misschien wel een beter woord, in vertrouwen.

Jezus zegt tegen de vrouw: 'je geloof heeft je gered'.

Maar, het woord dat daar gebruikt wordt, kun je ook goed vertalen met 'vertrouwen'.

Het vertrouwen heeft de vrouw gered. Het vertrouwen in deze royale God. De God die jou accepteert zoals je bent, met alles er op en er aan. Dat je er van deze God mag zijn zoals je bent.

Zo moge het zijn.